

Mnogovrstne novice.

pisale in skupno Turški vladi poslale, ampak je le predloga (po domače „mušter“), po kateri naj vsaka vlada, če jej je prav to, kar najde v tem načrtu, posebej izdelala načrt po lastnem okusu in ga pošlje v Carigrad.

Tedaj je vspeh 6mesečnega „interveniranja“ in prizadevanja samo ta, da so se vlade pogovarjale, končno pa je vsaki na prosto roko dano, storiti, kar se vsaki primerno zdi. Pač reven vspeh ta! Čudno in premisleka vredno je pa to tem bolj, ker so po Pariški pogodbi te oblasti zavezane skupno delovati o iztočnem vprašanji; če se v Carigradu vsaka oblast zá-se in posebej oglasi, potem po ravno isti pogodbi Turška vlada nima nobene dolžnosti poslušati jih, ampak sme vse poslati nazaj tje, od kodar so prišle. Potem bi bilo delo Andrassy-evo — prazno delo.

Morda se grofu Andrassy-u zdi, da bodo druge velike oblasti njegov načrt kar na vrat na nos prepisale in prepis v Carigrad poslale. Ta nada pa je prazna. Če se je že zdaj smelo misliti, da je Rusko-Avstrijska zveza tako malo trdna, da je najbrže Ruski general Ignatiev pripravil velikega vezira do onega fermana, kateri je Andrassy-a prehitel; — če dalje Pruska ne dela tako judežko z Avstrijo, kakor je delala leta 1859 in 1863, se nam še manj mogoče zdi, da bi imel grof Andrassy po pravici nadjati se trdne podpore s Francoskega in Angleškega, ker je ravno tu zapravljal vse simpatije do Avstrije, ravna se popolnoma po ukazih in željah Bismarkovih. V Parizu je že Dunaj in Berolin eno in isto, in da Francozom Berolin ni priljubljen, tega ni treba še povdarjati. Prelahko bi se tedaj zgodilo, da bi Francozi maščevaje se nad Andrassyem kot zastopnikom nemške politike, vse v nemar, njega pa na cedilu pustili. To se tem verjetnejše zdi, ker morajo zdaj Angleži dregati po glavnem listu svojem Francosko, naj se jame brigati za dogodbe na jugu, dasiravno je znano, da nihče ni kazal Francozom več nevošljivosti, ko Angleži. Vrh tega je obče znano, da Angleški poslanec v Carigradu nikakor ne dela tako, kakor bi Andrassy-u ljubo bilo.

Al recimo, da se vse velike oblasti strinjajo z Andrassy-evim predlogom, utegne še vendar mnogo Donave steči v Črno morje, predno bi vse skupno obrnile se ž njim in še s posebnimi lastnimi predlogi do Turške vlade. Če je že bilo treba 6 celih mesecev, da so se tri vlade, ki so — kakor pravijo — v enakih rečeh že edinih misli, o iztočnem vprašanji zedinile, koliko mesecev bo še treba, da se spravi vseh pet velikih vlad pod en klobuk? To vprašanje ni samo računsko, ki znači polževo počasnost diplomatičnih obravnav. Kajti v tem, ki diplomati posedajo krog zelenih miz in besedujejo, teče na slovanskem jugu draga kri. Še celó nek Pruski vladni list pravi: „Če bodo diplomati še dolgo mirili v Hercegovini, kmalu ne bo ondi nikogar več pomiriti.“

Res je zdaj edina pot, po kateri se utegne razvozljati izhodno vprašanje, ta, da se Turške čete odženó s Hercegovine in Bosne. Da one z orožjem ne morejo pomiriti ali potlačiti ustajnikov, to je zdaj že dovolj jasno; z razsajanjem, morjenjem, požiganjem in divjanjem pa delajo le še večje zdražbe. Ako bočejo velike vlade Turčijo célo, kakor je dozda bila, ohraniti, jim bo to tudi potem mogoče, ko bodo Turške vojne drubali popustile kraje, kjer so skazovale svoje junaštvo nad ženstvom in otroci. Nasprotno pa, kaj bodo hasnili najkrasnejši načrti o Turških preuredbah potem, če bo med tem dežela, za katero se izdelujejo, pokončana z mečem in ognjem!

* Število Hercegovincev po veri uradni popis od leta 1857 tako-le razgláša: katoličanov 72.000, pravoslavni kristjanov 59.000, in muhamedancev 55.000, tedaj kristjanov skupaj 131.000, poturčenih pa 55.000. In vendar so poturčenjaci gospodje zemlje!

* Ogerski general Klapka je odšel v Carigrad, da Turkom pomaga zoper kristijane — Slavjane! Nov dokaz, kako hudo Magjar Slovjana sovraži! Toda ker ni mohamedanec, Turki niso hoteli sprejeti ponudbe njegove. Zdaj je ta „madjarski junak“ postal uradnik na Turški železnici.

* Ne samo gora Vesuv, temuč tudi Aetna, ste začeli ogenj bljuvati. 20. decembra so iz žrela Aetne videli prvokrat rdeč dim se valiti. Zanimiva je ta prikazen posebno zato, da gora ogenj iz sebe meče, ko jo krog in krog sneg pokriva.

* Premije za ženske prednosti. V okrožji Estar, v državi Michigan, severne Amerike, so nedavno razdelili sledeče nagrade (premije): Gospá Viola Halm je dobila za najdalje lase (3 čevlje in 9 palcev) 5 dolarjev, Mis Fuller, katera je najdalje prebila brez nove obleke, 10 dolarov in gospá Schuler za najlepše triletno, dete 5 dolarov.

Naši dopisi.

V Gorici 8. jan. — Novosti imamo prav malo; najbolj „frišna“ je ta, da nas je v petek sneg pobelil; pol čevlja — pardon! ?? centimetrov — ga je padlo. Pred snegom nekaj dni pa smo imeli najhujši suhi mraz letošnje zime (−6° R.); en večer tudi romantično tullečo burjo. To menda „Novice“ že vedó, da, kar je Wagner-ju „Zukunftsmusik“, to je meni vremenoslovje kot „Zukunftswissenschaft“; zato skoraj redno o vremenu kaj sporočam. Da pa to tu pripovedujem, prihaja od tod, ker nočem, da bi kdo mislil, da z naznanili vremenskimi le luknje v svojih poročilih zatikam po geslu: „kdor ne vé o čem drugem govoriti, govori o vremenu.“ Pri meni ni tako; evo dokazov! Nov časnik imamo, pa jez ga nisem še videl; imenuje se „Il Goriziano.“ To pa ni naš stari „Goriziano“ redivivus, to je, prejšnji „Eco“ („klerikalni“ list), že zato ne, ker ga vreduje nek Abrahamov vnuk. „L' Isonzo“ se strašno togoti zaradi novega lista; med družimi lepimi imeni, s katerimi ga pita, imenuje ga naravnost „uno sconcio.“ Kaj je to? Potrpíte enmalo! Izhaja pa novi časnik 2krat na mesec v neki obskurni tiskarni — Lebanovi. — Ta tiskarna je iz Vidma semkaj priromala. Dasi je že več mesecev preteklo, odkar je ustanovljena, vendar ni bilo še slišati, da bi bila kaj izdelala. Ali je bilo četrte tiskarne v Gorici treba, znali bi povedati gg. lastniki prejšnjih treh, in sosebno očak-tiskar g. Paternolli, ki zdaj nobenega časnika več ne tiska! „Soča“ se je namreč po 5 letih preselila v Majlingovo (tako imenovano „katoliško“) tiskarno, v kateri se bo tudi „Kmetovalec“ tiskal, ki bo odsihmal „samostalno“ — kakor sam pravi — izhajal. — „Sv. 3 Kralji“ so nam novega viteza dali. Tisti dan namreč je prinesla „Wien. Zeitung“ našemu dr. Pajer-ju viteštvo od cesarja podeljeno mu vsled prejšnje podelitve reda „železne krone“. Predikat gosp. viteza Pajerja se glasi „Monriva“. — Na sv. 3 Kraljev dan, ko se je peljal grof Chambord v cerkev k nadškofovi maši, spodrsnilo se je konjema na pregladkem tlaku pod deželno hišo in se je neki en konj močno poškodoval. Gospodu grofu in grofinji soprugi Mariji Tereziji je tukaj prav všeč; sliši se, da mislita g. Böckmannovo „villo“ uku-

piti. Je pa tudi res na krasnem mestu ta „villa“ in še lepši je od tam razgled. Kar se tiče velikašev na našem Francoskem dvoru velja ta red, da pridejo vsake 3 mesece drugi imenitni legitimisti k Chambordu, prejšnji pa odidejo. Zdaj sta tukaj p. n. gospoda Monti in Charette. — Tedaj vidite, da sem znal tudi še kaj drugega povedati in da nisem samo z „vremenom“ poročilno torbico napolnil. — Zdaj pa urno: Kaj je „sconcio“? Vse, kar je grdo, nespodobno, sramotno, brezumno, rodo, pomanjkljivo, spačeno, skaženo, nerodno, ostudno — zaznamujejo Italijani s priljubljeno jim besedo „sconcio“. In to je po „Isonzo“-vi sodbi novi naš „Goriziano“. „Misericordia“ — bi vskliknil Lah. Mene pa obhajajo hude misli, ko laški „sconcio“ premišljujem. In veste kakošne? Da „sconcio“ bi bil najprimerniši epitheton za nekatere slovenske liste, ali — da nikogar ne razžalim — za mnoge sestavke v njihovih listih. Med drugimi nesrečami, ki nas Slovence tarejo, je tudi ta, da imamo veliko preveč politikarjev in seosebno preveč — „piscev“. Vse če biti pri nas pisec in literat; vse hoče na pr. v časnike pisati; nihče pa noče jezika študirati in slovnice grizti. Kamor človek pogleda v nekaterih časnikih in tudi knjigah, povsod mrgoli slovničnih in seosebno sintaktičnih pogreškov, da je človeka sram, take reči brati! Jez vsaj ne morem nobenega spisa prečitati — naj bo zapopadek njegov še tako dober — če vidim, da „pisec“ še lupine slov. slovnice pregrizel ni, pa tudi ljudskega jezika še površno ne pozna. Žalostno je to tem bolj, ker si mladina, v slovnici ne še utrjena, po branji tacihi spisov okus kvari, misleč, da, kar je črno na belem, je vse pravilno, vse resnica. Smešno so tu pa tam še bolj, ko vse drugo, uredništvne ne notice v nekih listih. Tako se mi je te dni na pr. strašno zakadilo pod nos, ko sem čital neko z ošabno prosopopev pisano vest, ki se je končala s čudovito modrim prerokovanjem: „O tem „govorimo“ več prihodnjič.“ „Prihodnjič“ ti kaže menda prihodnji čas — kaj ne? Ali more pa biti „govorimo“ (sedanjik nedovršnega glagola) kedaj futurum? Prihodnjike glagolov dovršnikov: „pridem“, „potečem“, „spreobrnem“, „ulovim“ itd. nočejo ti ljudje jemati za prihodnjike, kar (dasi v sedanjikovi obliki) resnično so, nedovršnike pa, ki izražujejo sedaj še trajajoče dejanje ali stanje — te pa vklepajo v jarem pravega prihodnjika. Raji bi človek kľofuto dobil, ko tak „Unsinn“ čital. Sè svojivniki pridemo tudi gotovo še do tega, da bomo brali: moji oče, naši brat, kakor že pišejo njeni sosed. Svojivniki nimajo končnice i. Ena najhujših napak, ki se vsak hip nabaja, je ta, da „pisci“ ne poznajo in ne čutijo več razločka med majhen in mali vrt, med dober in dobri oče. Če pa še le na sintakso mislim, boli me glava. — Za danes naj zadostujejo le ti primeri v dokaz, da naših „piscev“ pisarija je prav res „uno sconcio“. — V „Novicah“ je bilo že mnogokrat brati prav bistroumnih in resničnih kritik nekih naših pisarij noveje dobe; ali vse zastonj. Jaz bi tedaj nasvetoval: Zložimo se vsi, ki smo edini v tem, da tako ne gre več pisati, ne gre več sramotiti našega slovstva — in začnimo očitno zavračati slovnične napake imenovaje časnik in sestavek, oziroma knjigo in pisatelja, ki se je predrznil pero prej v roke vzeti, ko slovnico. Nasledek dobrohotne kritike bodi ta, da nepoklicani pisec pero položi, poklicani pa preštudira, česar mu manjka. Po nikakem pa ne trpimo več knjižne žlobudre — in nikar je ne plačujmo!*)

*) Da kdo ne poreče: „Zdravnik, zdravi samega sebe!“ — dovolite, da popravim v poslednjem svojem dopisu (v št.

Iz Trsta 9. jan. *) — O štatvah „Mihca“ in „Jakca“, ki ju je naš magistrat unidan postavil na novo zidani stolp svoje hiše, da eden od desne, drugi od leve urobijeta, — in pa o „Urši“ in „Neži“, ki stojite kot vrtarici pri vhodu velikih vrat za laterno na glavi, poročam našim bralcem le to, da se lahonski naš magistrat z ironskim pridevkom slovenskih imen onim štatvam vendar-le zeló moti, ako misli, da vsak Slovenec okoličan ima biti v resnici sluga Lahonu! Ne, ne! mnogim okoličanom so se zadnjih 10 let odprle oči, da spoznajo, da tudi Slovenec ima narodne pravice kakor jih ima Lah. Se ve da, ko bi glasoviti Jurij Bonin v Rojani, katerega so „Novice“ že mnogokrat omenile, reprezentant bil Slovencev okolice Tržaške, no, potem bi jim brž mrtvaški zvon zazvonil, — al Bonin je odpadnik od svojega naroda, čegar vedenje na vsako stran je tako protinarodno, da smemo po pravici pričakovati, da po 3letnih pritožbah se vendar naposled ljudstvo reši te nadloge in magistrat ljubimcu svojemu dá na pravem mestu kak „komisariat“. Po pravici pričakujemo, da bode politično naše društvo z novim časnikom „Edinost“, ki je včeraj beli dan zagledal, marsikatero meglo odgnalo od obalov jadranskega morja, in če bi drugega nič ne opravilo, nego to, da odkriva, kako Bonin „komisari“, hvaležni mu bomo. Morebiti nazadnje vendar obvelja kaj od onega pregovora: „gutta cavat lapidem“. — Govoreč o Rojani ne morem si kaj, da ne bi navdušene hvale izrekel iskrenemu rodoljubu, preč. župniku gosp. Tom. Thalerju, ki si po vseh potih prizadeva, biti faranom svojim dobrotnik. Slava takemu možu!

Iz Mariborske okolice 8. jan. —m— Začetek deželnih zborov je vsak dan bliže, goljufige glasovitega poslanca Brandstetterja čedalje jasneje, a vendar se ne sliši, da bi se bil ta „ljubljenec“ ustavoverske liberalne stranke odpovedal deželnemu poslanstvu. Ako on tega ne stori, ostanejo kmetiške občine našega okraja brez zastopnika v prihodnjem deželnem zboru, kajti iz zavora vendar ne bodo Brandstetterja pošiljali v zbornico Graško. Govori se pa, da se res ne bode odpovedal poslanstvu in sicer zato ne, ker se namesti njega prej ko ne utegne voliti kak Slovenec v deželni zbor, — prej ko ne — pravim — to je, ako ne bodo zopet „narobe-slovenci“, to je, mlado slovenci pokvarili volitve, kakor se je to pri nas na Štajarskem že večkrat zgodilo, da so eni vlekli na desno, drugi na levo, pri tem manevru pa je — nemčur zmagal! Vsakako pa je treba, da volivci Mariborskega okraja stopijo na noge in po volilni postavi od leta 1861 zahtevajo, da človek, ki je zarad hudodelstev v sodniški preiskavi in ne sme v deželni zbor voljen biti, mora tudi izstopiti iz zbora, ako je v preiskovanji zarad tacihi hudodelstev. Radostni čujemo tudi to, da naši poslanci državnopravne stranke nameravajo svoj glas povzdigniti za obveljavo pravil, ki jih nepreklicljiva oktoberska diploma posameznim deželam zagotavlja, in se zaupljivo zanašajo na našega izvrstnega Hermana, ki je zopet v državnem zboru Dunajskem

1. t. l. „Novic“ ta-le ogromni pogrešek: „katero (godbo) je bil župan poprej že vsaj na pol obetal“. Ne „obetal“, ampak „obečal“ — sem pisal jaz. Glagoli nedovršniki nimajo predpreteklega časa. — Ker sem že pri popravkih, naj dodam še to, da, govoreč o dvorn. svetovalcev g. W., nisem pisal „potrpežljivost“ ampak „postrežljivost“. (O teh pogreških mora res v prvi vrsti stavec izustiti: „mea culpa, mea maxima culpa!“

Pis.

*) Morali smo obširni dopis bolj na kratko osnovati, kakor je to o lokalnih zadevah potrebno in tudi dopisom koristno, da niso predolgi.

Vred.

kazal, da vé, kaj gré deželam in narodom, ki so podslomba državi, in da je skrajni čas, da se kateriji centralistov, ki je Avstrijo že na vseh stranéh pritirala do propada, mora „garaus“ narediti, ako se hoče država rešiti gotove pogube. In v to s Hermanom vred kličemo: amen!

Iz Vremske fare 9. prosenca. — 18. dne u. m. bila je v Britofu volitev novega župana. Ker se je dosedanjí župan gosp. Janez Dekleva, ki nam je skozi 10 let pošteno županoval, svojega posla samovoljno odpovedal, izvoljen na njegovo mesto je gosp. Andrej Magajna iz spodnjih Vrem. Včeraj nam je prejšnji župan, ki je pošteno vsako leto občinski račun odboru predlagal, izročil vsa pisma in orodje županstva v najlepšem stanu. Za trdno se nadjamo, da tudi novi župan bode na vsako stran marljivo za blagor občine delal. Navadni od volitev leta 1866 in 1874 znani tukajšnji hudi agitator za stol županski, naprej vidijoč, da tudi sedaj bi nič ne opravil, zdržal se je pri tej volitvi nekoliko tega posla.

Iz Ljubljane. — Minister za nauk je razposlal vsem deželnim šolskim svetom okrožnico, v kateri se prav očitno kaže tako imenovani „katzenjammer“ o učnem preobloženji šolske mladine v sedanjih gimnazijah in realkah. Toliko se naklada ubogi mladini dandanes šolskega bremena s tem, da se bolje vredijo šolske počitnice, — da priporoča, naj se poleti ob hudi vročini ne začne šola pred 3. uro popoldne, dopoldne pa, če je po krajnih razmerah mogoče, prej kakor dozdej i. t. d. Vsak pedagog pa mora pripoznati, da brez premembe celega učnega načrta se ne pride v okom napakam, ki zadušujejo duševni razvoj in tarejo telesno moč in zdravje mladine ne le v srednjih, temuč tudi v ljudskih šolah. Namesti da bi mladina prebavati mógla, kar se uči, se jej glava navalja s celimi kupi raznoterih vednosti, da naposled iz vsega nekaj, iz celega pa nič ne vé; v vsakem razredu ima po 4—5 učiteljev, katerih vsak toliko naklada učenja, kakor da bi njegov predmet edini bil, ki se ga ima učenec učiti. — Če pa se vpraša: od kod to pretiranje „der Fassungs- und Arbeitskraft der Jugend“ in odkodi „die Gefahr der Ueberspannung immer näher rückt“? je odgovor jasen vsacemu, kdor pozna zahteve današnjega liberalizma. Kakor je vseh družih nadlog v Avstriji kriva sistema, tako je kriva tudi mizerij šolskih „bis zur Erschöpfung der Kräfte des Lehrers und der Schüler“ — kakor minister pravi. Naše srednje šole dandanes niso več to, kar je njih pravi cilj in konec, — one niso več „gimnazije“, to je, „vadnice“ za prihodnjo višo omiko odrasle mladine, ampak le dresure so za liberalizem, za katerega je zmešana glava najbolji objekt.

— (Iz seje deželnega odbora 8. januarija.) Nasvetu pomnoženega krajnega šolskega sveta zarad definitivne oddaje učiteljske službe v Št. Rupertu sedanjemu učitelju Andreju Grčarju v Čatežu je deželni odbor pritrdil. — Prošnja občine Vrh za priplačilo k stroškom za vojaški kordon na Hrvaški meji zoper živinsko kugo se priporoči c. kr. deželni vladi z ozirom na državno postavo od leta 1868, zadevajočo plačevanje dotičnih kordonskih stroškov. — Sklenilo se je, da se v posebni okrožnici na župane kmetijskemu ljudstvu živo priporoči potreba in velika korist nadaljevalnih šol za podučevanje v umnem kmetijstvu.

— Po razglasu c. k. deželne vlade se bo od 1. januarija do zadnjega decembra 1876. leta tistemu, ki vojake na prehodu v kvartirju ima, za vsacega vojaka od feldvebeljna in enacih šarž navzdol, plačevalo iz vojaškega zaloga za opoldansko kosilo, katero vojaku praviloma gre, na Kranjskem 16 novih krajcarjev.

— Gospod knezoškof dr. Pogačar se je včeraj z brzovlakom podal na Dunaj, kjer se v petek v zbornici gosposki, v kateri imajo tudi knezoškofje svoj sedež, začno obravnave o samostanski (klosterski) postavi in pa o postavi za „starokatolike“. Kardinal Schwarzenberg je neki vsem škofom poslal poziv, naj se ne odtegnejo tem važnim razpravam.

— Gospod prof. Erjavec v Gorici, imenovan za profesorja naravoslovja na vseučilišči Zagrebškem, se je odpovedal častnemu pozivu in ostane v Gorici.

— (Čebelarskega društva občni zbor) bode 26. dne t. m., v katerem se bode razun družih obravnav volil tudi nov predsednik namesto barona Em. Rožič-Rotschütz-a, ki se je odpovedal predsedstvu. Z njegovim odstopom prestane tudi nemški list „Kraimer Biene“, „Slovenska čebela“ pod vredništvom marljivega gosp. Jož. Jeriča pa izhaja, kakor dozdej, tudi vprihodnje.

— Za šolstvo mnogozasluženi častni kanonik in župnik v Krki gosp. Andrej Pečár je 6. dne tega meseca umrl.

— (Slovensko gledišče.) Sv. treh Kraljev dan je bilo gledišče dobro polno. V igri „Čevljarska učenca“ je nastopila prvokrat gospica Zoretičeva ter se jako pogumno sukala po odru; za gledišče naše vtegne postati gospica prav dobra moč. Gospod Kajzelj je bil ves — Kajzelj, to je dosti, gosp. Trnovski je pel prav dobro nekaj zbadljivih kupletov, sploh pa so vsi drugi tudi dobro igrali. — V ponedeljek je bila najprej kratka igra „Kdor se zadnji smeje“ v kateri je gospod Šmidt čez dolgo časa zopet enkrat bil v nalogi njemu pristojni, ki jo je pa tudi po vsem izvrstno dognal z gospico Podkrajškovo vred. Opereta „Zaroka v kleti“ ni šla skozi in skozi gladko, ker so nekateri pevci in pevke sem ter tje omahovali. Je pač tudi težko pri nas z opereto, katere se pevci učé pri čitalniškem pevovodji, a pri predstavi je vodja glasbenega dela gosp. vojaški kapelnik in tako je težko, da se po eni skušnji petje vedno natanko vjema z godbo, kar bi pa moralo biti. Vendar so bile nekatere pevske točke lepo izpeljane, n. pr. prvi duospev (gospa Odičeva in gosp. Meden) v prvem delu, duospev gospice Namretove in gosp. Medena, dva mešana zbora in moški zbor konec prvega dela. Gospod Eržen je nalogo „Jurčka“ dokaj povoljno izpeljal, gospoda Trnovca glas se nam je pa malo pretih zdel, vendar je tudi on hvalevredno pel in igral. Opereta je zelo melodijozna, zato nadjamo se, da jo bomo še šlišali in sicer v bolj polni hiši, kakor je bila ta večer. — V nedeljo se bo igrala pustnemu času primerna burka v 4 dejanjih „Danes bova tiča“, v kateri bode gosp. Kajzelj riba v vodi.

— (Pobirki iz časnikov.) „Tagblatt“ ali bolje „turški list“ je obljubil, da bo po novem letu premenil vredništvo ter svojim obečal poštenjšo pisavo, kakor je bila ona, ki se je med letom že tudi njegovim privržencem pristudila. Pa zopet se je legal, kakor ima navado od nekdej, kajti niti prve niti druge obljube ni spolnil. Unidan se je posmehoval „Novicam“ zavoljo tega, ker so rekle, da plini (gazi) zadušé one prej, ki so bolj pri tleh. „Novice“ so imele pa vendar prav, ker zdravniške skušnje učé, da plin umorí prej tiste, ki so pri tleh, ko one, ki so više. — Dalje se je spustil nad slovensko gledišče — iz gole jeze, ker nemškemu tako slabo gré, da se po Ljubljani za-nj berači, kakor za kako bolno vdovo s sedmero majhnih otrok, in to vkljub temu, da se naše nemčurstvo pri vsaki priliki baha s svojim „kapitalom“. Res je, da smo Slovenci kolikor toliko pripomogli k temu, da je prišlo nemško gledišče na kant, ker smo mu nalašč hrbet kazali; al v tem smo ravnali prav dosledno, kajti nemško gledišče take sorte, ka-

koršno v Ljubljani biti more in je tudi res, nam je deveta briga, posebno ker nam je skrbeti za lastnega otroka, slovensko dramatično Vilo. To pa zopet hoče „turški list“ zasmehovati, češ, da je slovenski oder edino ali večidel le za „Aléšovčevo muzo.“ Da to ni res, to vsak ve; pa če bi tudi bilo, zlasti nemčurji nimajo nobenega vzroka posmehovati se „Aléševčevi muzi“, katera jim je že tolikokrat sapo zaprla, da so kar vtihnili. — Sicer pa nas prav veseli, da so nemčurji vendar enkrat prisiljeni pripoznati, da nasproti slovenski opoziciji, če je zložna in vstrajna, še v Ljubljani ne morejo naprej. Smešno je na vso moč lajanje nad Slovenci, češ, da zatirajo nemško gledališče! Saj so nam nemčurji prvi dali vzrok k temu, ker tista večera, ko se slovenski igra, nalašč napravljajo veselice v kazini ali filharmoničnem društvu, da bi ljudi odvracali od obiskovanja slovenskih predstav, — saj je vsako leto ropot in grom v deželni zboru zoper slovensko gledališče, kateremu nemčurji ne privoščijo niti krajcarja podpore. Čemu se tedaj pritožujete, če vam kamenje, katerega vi proti nam mečete, leti nazaj na lastne glave!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Zbornica poslancev se je po tritedenskih počitnicah 11. dne t. m. zopet odprla; zbornica gosposka pa začne zborovanje 14. dne t. m.

— 7. dne t. m. so naši ministri prišli nazaj na Dunaj iz Budapešte, kjer so bile razprave zaradi Ogerske banke itd. Iz poročil vladne „Pol. Corr.“ ni razvidno, da bi bili kaj seboj prinesli, brž ko ne, so še kaj doli pustili, le da si ohranijo svoje ministerske stole. Magjari hočejo komandirati — Dunajski ministri naj jim bodo sluge! Bog sam vedi, kako se bodo razmotale razmere med temi in unimi ministri.

— Kakor so zamotane te stvari, tako zavozljane so tudi Turške homatije, katere vrediti je bil grof Andrassy poklican. Govori se, da vse vlade, ki so podpisale Pariško pogodbo, se skladajo z Andrassy-evim načrtom. Kaj pa, če vlada Turška ne pritrdi predlogom grofa Andrassy-a in če ustajniki niso zadovoljni s tem, kar jim diplomati ponujajo? Na to pa šegavo odgovarja oficijozna „Mont. Rev.“ tako-le: „no, potem pa je ves stan zopet popolnoma drugačen, in treba bo novih sklepov; Evropa bo potem pravico imela reči, da je vse poskusila, kar je mogla, da bi se nove zapletke zadušile in nove še huje homatije odvrnile.“ — Iz vsega tega je jasno, da iz dosedanje diplomatske moke ne bo kruha. Pri vsem tem pa scurkoma teče kri mučenikov na Turškem!

Iz Gradca. — Tukajšnje katoliško politično društvo je v zboru 27. decembra 1875 izreklo iskreno zahvalo poslancu Hermanu za njegov krasni govor, ki so celega prinesle „Novice“. Nekaj enacega je sklenilo tudi društvo v Frohnleutenu na Štajarskem.

Iz Českega. — Čehi imajo že zopet nove volitve za deželni zbor, in sicer volijo 21. svečana kmetijske občine, 24. mesta in 26. Hebska trgovska zbornica. 73 poslancev imajo voliti. Narodni volivci bodo gotovo zopet sijajno pokazali, da so tako malo trudni volitev, kakor vlada ni trudna razpisovanja novih volitev.

Iz Tirolov. — Veliko nevoljo dela po vsej deželi ukaz ministra Strehmayera, po katerem se smejo brez dovoljenja deželnega odbora protestantske občine v Inspruku in Meranu snovati. Vrli Tirolci se sicer ne bojé peščice protestantov, ki so v deželi se naselili; al imajo deželno postavo od 5. aprila 1866. leta, po kateri le deželni zbor o tem določevati more. Libe-

ralci pa — se ve da — podirajo vse deželne pravice s pravicami vsegamogočnega državnega zbora.

Ogersko. Iz Budapešte. — Jako ostro je v zbornici gosposki konservativna stranka kritikovala postopanje liberalnega strančarskega ministerstva; al pri ministru takem, kakor je Koloman Tisza, ki hoče Magjarski Bismark postati, so vse besede, če tudi skoz in skoz resnične, le bob v steno; v drznosti svoji je govore nasprotnikov primerjal z „javkanjem starih bab!“ Al o sedanjem stanu Ogerskem ne tožijo samo stare babe, ampak na milijone taci mož, ki vidijo, kamo jadra oholost Magjarska. Če bi Tisza dognal svoje namere, vničena je vsa starodavna svoboda županij (komitatov) in Ogerska dobila bi centralizem tak, kakor ga ima Francoska.

Francosko. — Nova politična dôba se začne čez 3 mesece. Državna skupščina je po 5letnem, večidel srečnem delovanju 31. dne u. m. prestala in po novih volitvah poslancev ta in prihodnji mesec se nova skupščina začne. Predsednik ljudovlade Mac Mahon ima glavo in srce na pravem mestu, ki je s pomočjo narodnih poslancev odvrnil krvave prekucije, ljudsko šolstvo ohranil na katoliški podlagi, Pruskemu molohu poplačal 5000 milijonov itd. itd.

Iz Belgije. — V Charleroiu so zopet začeli delavci razsajati; bati se je novih prekucij komunističnih.

Iz Turškega bojišča. — Kristijani v Bosni so na sv. Miklavža dan proklamacijo razposlali do svojih bratov muhamedanske (turške) vere, v kateri od njih zahtevajo, da se z njimi vred vzdignejo zoper Turka ali naj bodo mirni. „Bratje muhamedanci! — pravijo v tej proklamaciji — Osmanov (Turkov) ne trpimo dalje v naši domovini. Dosti je, da nas 500 let mučijo. Ne bojte se: vas, vaše otroke, vašo vero in vaše bogomolje čuvati hočemo kakor svetinjo. Vi ste nam bratje! Če vam Turek pravi, da smo se proti Vam vzdignili, on laže. Povedite begovom, naj se ne borijo proti nam, mi jim hočemo zemljo odvzeti, al odplačati jim to kot svojim bratom, vsaj ni bilo pravično to, da oni imajo na tisoče oralov zemlje, mi pa da ginemo lakote. Pomozite nam prognati Osmana ali pa bodite mirni!“

Po poročilih hrvaških listov so imeli ustajniki v Hercegovini zadnje dni nesrečo na dveh krajih, namreč po neprevidnosti vodje Peko Pavloviča in po izdaji ogleduhov, ki so neko četo Turkom v pest pripeljali. Pri hudi bitvi so ustajniki zgubili veliko ljudi. Vendar to še ne odloči nič, marveč uči le ustajnike, da morajo povsod previdni biti. — „Obzoru“ se poroča, da Turke zima hudo tare; pri Banjani jih je 300 zmrznilo, več sto jih pa leži ozebenih po bolnišnicah. — V Srbiji so zvedeli za neko zarotbo namenjeno zoper knezovo življenje; knez si več dni ni upal s hiše, mati njegova pa je zapustila Srbijo, ker knezova politika ni všeč.

Žitna cena

v Ljubljani 8. januarija 1876.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 8 fl. 20. — banaška 8 fl. 94. — turšice 4 fl. 80. soršice 6 fl. 10. — rži 3 fl. 10. — ječmena 3 fl. 50. — prosa 3 fl. 70. — ajde 5 fl. 40. — ovsa 3 fl. 50. — Krompir 3 fl. 40 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 10. januarija.

5%, metaliki 68 fl. 90 kr.

Ažijo srebra 105 fl. 20 kr.

Narodno posojilo 73 fl. 65 kr.

Napoleonori 9 fl. 18 kr.